

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1919 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till epidemilag, ävensom i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Dahl, Ernst Lindblad, Jacob Larsson, Alfred Petrén*), Frändén, Kaijser, Lindström, J. B. Johansson, Magnusson i Kalmar, Strömberg, Kant, Andersson i Fiskebäckskil*), Johansson i Vittinge, Svensson i Kompermåla och Ödström*).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 21 februari 1919 dagtecknad proposition, nr 153, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av i statsrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intaget förslag till epidemilag.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av densamma väckta motioner, nämligen

inom första kammaren:

nr 163, av herrar *Nylander, Stålberg, Klingspor, Carl Magnusson, Silfverschiöld, Beck-Friis, Fleming, Hulting, Hedenlund* och *Kobb*; samt

inom andra kammaren:

nr 350, av herrar *Welin, Karlsson* i Surte, *Olsson* i Ramsta, *Åhrberg, Jungnell, Vennersten, Hellberg, Johanson* i Rimforsa, *Karlsson* i Vadstena, *Hammar skjöld, Andersson* i Eliantorp, *Johansson* i Olstorp, *Johansson* i Kullersta, *Andersson* i Igelboda, *Akerlund, Sundling, Swartling* och *Källman*, och

nr 351, av herr *Zander*.

Beträffande grunderna för ifrågavarande lagförslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför här nedan lämnas, hänvisa till den kungl. propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

I fråga om vad motionärerna hemställt samt vad de till stöd för sina yrkanden anfört, hänvisar utskottet till motionerna, i den mån desamma icke finnas återgivna här nedan i samband med behandlingen av de särskilda bestämmelserna i förevarande lagförslag.

Utskottet.

Gällande hälsovårdsstadga av den 25 september 1874 reglerar samhällets ingripande såväl till befrämjande av hälsa och sundhet i allmänhet som ock till motverkande av de smittsamma sjukdomarna och deras spridning. Ytterligare bestämmelser i sistnämnda avseende innehållas i kungl. förordningen den 19 mars 1875 angående åtgärder mot införande och utbredning av smittosamma sjukdomar bland rikets innevånare, ävensom i vissa specialförfattningar rörande särskilda sjukdomar. I det vid innevarande riksdag föreliggande förslaget till ny hälsovårdsstadga, över vilket förslag utskottet samtidigt härmed avgiver yttrande, innehållas däremot icke bestämmelser rörande smittsamma sjukdomar. De kommitterade, vilka förberett frågan om en ny hälsovårdslagstiftning, framlade i sitt den 1 april 1915 avgivna betänkande särskilda förslag till hälsovårdsstadga och epidemistadga. I överensstämmelse med vad sålunda föreslagits, hava av Kungl. Maj:t de regler, som avse ingripande mot smittsamma sjukdomar, avskilts från de egentliga hälsovårdsreglerna och — utom i vad angår lungdot och könssjukdomar, för vilka sjukdomars bekämpande, som bekant, särskild lagstiftning finnes — sammanförts i förevarande förslag till epidemilag. Kommitterade anförde, att bestämmande för deras förslag till sådan uppdelning varit den vikt, kommitterade fäst vid frågan om förändrade och förbättrade anordningar för motverkande av de smittsamma sjukdomarna samt hänsyn till den omfattning, bestämmelserna i detta ämne måste erhålla. Uppdelningen har under denna lagstiftningsfrågas fortsatta behandling blivit med nödvändighet påkallad genom den skillnad, som Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om de båda författningarnas legala natur. Kommittén hade, ehuru med framhållande att ifrågavarande båda förslag och särskilt förslaget till epidemistadga innefattade bestämmelser, som skäligen kunde anses vara av kommunallags natur, anfört, att kommittén dock icke ansett sig böra framställa yrkande beträffande hälsovårdslagstiftningens karaktär av lag eller av ensamt av Kungl. Maj:t utfärdad förordning. Kungl. Maj:t har däremot, enligt vad i propositionen nr 152 med förslag till hälsovårdsstadga anföres, väl funnit, att i fråga om förslaget till hälsovårdsstadga, sådant detta förslag efter inom civildepartementet verkställd bearbetning förelagts riksdagen, allenast yttrande

av riksdagen bör inhämtas, men i motsats mot kommittén föreslagit, att reglerna om epidemivården skola erhålla kommunallags natur. Som skäl för detta olika behandlingssätt har anförts, att å ena sidan arten av de förhållanden, vilka hälsovårdsstadgan avsåge att reglera, gjorde det synnerligen önskvärt, att stadgans natur medgäve snabb anpassning efter eventuella framsteg i hygienisk vetenskap och förändringar i sanitär teknik, och att de skiftande förhållandena i skilda delar av riket även gjorde det antagligt, att en del dispenser från stadgans bestämmelser bleve erforderliga, men att det icke vore lätt att på förhand avgöra, i vilka hänseenden behov av dispens kunde komma att göra sig gällande. Å andra sidan innehölle förslaget till epidemilag en del bestämmelser, som avsåge att överflytta den allmänna epidemisjukvården från primärkommunerna till landstingen samt att närmare reglera landstingens skyldigheter med avseende å denna sjukvård, vilka bestämmelser det icke låtit sig göra att utbryta ur författningen i övrigt, men vilka vore av beskaffenhet att böra erhålla kommunallags natur.

Utskottet har funnit den sålunda genomförda uppdelningen av ifrågasvarande lagstiftning vara ändamålsenlig samt jämväl ansett de skäl äga giltighet, som sålunda anförts för förlänande på sagda sätt av olika legal natur åt de bestämmelser, vilka röra hälsovården, och föreskrifterna i fråga om epidemivården.

De smittsamma sjukdomar, vilka förslaget till epidemilag omfattar, äro i första hand endast de i förslagets andra paragraf uppräknade, nämligen pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber och rödsot. Dessutom skall emellertid Konungen äga förordna, att lagen skall äga tillämpning jämväl å annan smittsam sjukdom, varjämte lagens stadganden, i de delar som provas nödigt, kunna efter särskilt förordnande av länsstyrelse komma att vinna tillämpning också beträffande annan smittsam sjukdom än i 2 § sagts, därest den vunnit större utbredning på en ort eller uppträder i mera elakartad form.

Förevarande förslag består av två huvudsakliga delar. Den första behandlar åtgärder till förekommande av smittsamma sjukdomars utbredning och den andra åtgärder för beredande av sjukvård åt dem, som insjuknat i dylik sjukdom. Ombesörjandet av det första slaget av åtgärder skall åligga hälsovårdsnämnderna i de särskilda kommunerna. Då enligt nu gällande föreskrifter samma omsorg för närvarande åvilar hälsovårds- eller kommunalnämnd samt, enligt vad i den föreslagna nya hälsovårds-

stadgan föreskrives, hälsovårdsnämnd, där ej särskild sådan blivit tillsatt, skall utgöras av kommunalnämnden, står förslaget således i denna del på nuvarande reglers grund. I fråga om åtgärder för epidemisjukvård däremot innebär förslaget en förändring, i det att, såsom förut antytts, skyldigheten att sörja för dylik vård överflyttats från primärkommunerna till landstingen.

I övrigt bygger lagförslaget i allmänhet på redan tillämpade principer och innebär således i huvudsak en med tillämpning av nuvarande sanitära metoder verkställd utfyllnad av gällande bestämmelser. Å vissa punkter föreslås emellertid nya regler. I fråga om den del av förslaget, vilken behandlar åtgärder till förhindrande av epidemiska sjukdomars spridning, märkes i sådant avseende,

att föreskriften om intagning av sjuka å sjukvårdsinrättning eller ombesörjande av isolering på annat tillfredsställande sätt har gjorts ovillkorlig jämväl för landsbygden, varjämte hälsovårdsnämnd berättigats att låta underkasta person, vilken utan att vara sjuk likväl av läkare misstänkes föra smitta, erforderlig observation och isolering samt låta person, som längre tid är smittobärare, åläggas inskränkningar i fråga om arbete;

att den för städerna nu gällande uttryckliga förpliktelsen att efter varje fall av sådan sjukdom, som i lagen avses, ombesörja smittrening utsträckts att omfatta jämväl landsbygden; samt

att hälsovårdsnämnd berättigats att förbjuda en var, som kan befaras överföra smitta, att besöka läroverk och vissa liknande inrättningar eller offentlig tillställning, varjämte nämnden förpliktats att, då sådant är av behovet påkallat, hos vederbörande skolstyrelse, rektor eller föreståndare göra hemställan om stängning av läroverk eller skola.

Vad härefter angår åtgärderna för beredande av sjukvård åt dem, som insjuknat i sjukdom, som omfattas av lagen, är den grundläggande bestämmelsen, att det åligger varje epidemidistrikt — d. v. s. landstingsområde eller stad, som ej deltagar i landsting, i vissa fall även stad, som deltagar i landsting, — att sörja för tillgång ej mindre till erforderligt antal på lämpligt sätt anordnade och utrustade platser å sjukhus, avsedda för personer, behäftade med dylik sjukdom, än även till erforderlig utrustning för sådana tillfälliga sjukvårdslokaler, vilkas inrättande kan nödvändiggöras av särskilda omständigheter, samt till nödigt antal sjuksköterskor. Härjämte har uttryckligen fastslagits, att sjukhusvård i allmänt rum för person med smittsam sjukdom skall vara kostnadsfri, i samband varmed stadgats, att person, vilken såsom misstänkt för smittsam sjukdom eller smittofarlig utan att vara sjuk i eller miss-

tänkt för sådan sjukdom intagits å sjukvårdsinrättning, skall äga rätt till kostnadsfritt underhåll i allmänt rum å inrättningen. Kostnaden för vård och underhåll skall i fall som nu sagts bestridas av epidemidistriktet.

Mot de principer, på vilka förevarande lagförslag bygger, har utskottet icke funnit skäl att framställa erinringar. Granskningen av de särskilda bestämmelserna i förslaget ävensom av de i ämnet väckta motionerna har emellertid givit utskottet anledning till vissa uttalanden och ändringsförslag, för vilka redogörelse nedan lämnas vid de särskilda därav berörda paragraferna i förslaget.

7 §.

Bland förslagets bestämmelser till förebyggande av utbredning av smitta ingår den i 7 § meddelade föreskriften, att i lägenhet, där fall inträffat av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. av lagen sägs, någon ej må inflytta eller samling av människor anordnas, förrän erforderlig smittrening verkställt. Därjämte har enligt 28 § brott mot nämnda bestämmelser belagts med bötesstraff från och med 5 till och med 1,000 kronor. Enligt utskottets uppfattning bör den straffskyldige för en förseelse mot förstnämnda föreskrift icke vara den, som inflyttar i dylik lägenhet, utan den, som i lägenheten upplåter bostad. Utskottet har ansett detta böra tydligt framgå av paragrafen och har därför föreslagit viss jämkning av dess lydelse. Även med den av utskottet föreslagna formuleringen torde vara klart, att den, som disponerar lägenhet, där sjukdomsfall av angiven art inträffat, icke äger utan ersättning låta någon inflytta i lägenheten, förrän smittrening verkställt.

Utskottet.

18 §.

I 16 § har lämnats den förut berörda föreskriften därom att för ordnande av den allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar varje landsingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett epidemidistrikt. Såsom undantag från dessa regler har tillika i samma paragraf stadgats, att Konungén äger för särskilt fall medgiva, att stad, som deltagar i landsting, må utgöra eget epidemidistrikt. I förevarande paragraf följer ovan återgivna bestämmelse om epidemidistrikts skyldighet att anskaffa och underhålla erforderligt sjukhusutrymme för epidemivård. I likhet med föredragande departementschefen anser utskottet, att ett tillfredsställande ordnande av epidemisjukvården kräver,

Utskottet.

att lantkommunernas skyldigheter i detta hänseende överflyttas på landstingen. I fråga om stad, som deltagar i landsting, synes emellertid, under förutsättning att staden ordnar sin epidemisjukvård på ett fullt tillfredsställande sätt och att det icke för ett rationellt anordnande av epidemisjukvården inom landstingsområdet i övrigt kan anses erforderligt, att jämväl den ifrågavarande staden ingår i landstingets sjukvårdsorganisation, intet vara att erinra mot nämnda bestämmelse, innefattande möjlighet för dylik stad att utverka medgivande att själv handhava sin epidemisjukvård.

Beträffande förslaget bestämmelse i fråga om epidemidistriktens förpliktande att ombesörja tillräckligt epidemisjukhusutrymme är att märka, dels att — jämte det vissa landsting redan helt eller delvis övertagit epidemisjukvården inom landstingsområdet och uppfört eller från kommunerna inlöst för detta ändamål avsedda sjukhusbyggnader — det fortfarande finnes ett antal kommunala epidemisjukhus, som innehavas av stads- eller landskommuner, och dels att det totala antalet för närvarande befintliga sjukhusplatser avsevärt understiger det antal platser, som, sedan epidemivården ordnats enligt lagens bestämmelser, skola enligt i förslaget förutsatta grunder finnas i hela riket. Vad angår de redan befintliga epidemisjukhus, vilka tillhöra lantkommuner eller städer, som deltaga i landsting, förutsätter departementschefen, att desamma skola, i den mån så prövas lämpligt, av landstingen övertagas från vederbörande kommuner. Även under förutsättning att ett dylikt övertagande allmänt komme till stånd, torde ett flertal landsting på grund av nyss anförda omständigheter i fråga om befintligt och erforderligt platsantal bliva nödsakade att uppföra nya sjukhus.

*Kungl. Maj:ts
proposition.*

Kungl. Maj:t har ansett, att, då landstingen härigenom förorsakas dryga kostnader, statsbidrag för byggnadskostnaderna böra utgå av statsmedel. Efter att hava omnämnt, att kommittén föreslagit beviljande av statsbidrag till epidemisjukhusens driftkostnader, anför departementschefen i frågan om statsbidragen följande:

»Det ligger enligt min mening intet tvivel, att beviljandet av sådant statsbidrag är en förutsättning för ett effektivt genomförande av de föreslagna reformerna i epidemisjukvården. Jag kan däremot icke dela kommitténs uppfattning, att statsbidrag till epidemisjukhusens *byggnadskostnader* ej borde ifrågakomma. Vill man åstadkomma den snabba förbättring i epidemisjukhusväsendet, som av förhållandena påkallas, torde det vara erforderligt, att staten bidrager till byggnadskostnaderna åtminstone för de sjukhus, som hädanefter uppföras. Något förslag i detta hänseende har jag icke ansett lämpligt att nu framlägga, då det syntes mig

vara skäl att först avvakta riksdagens beslut i fråga om epidemilagen. Då statsbidrag till sjukhusens driftkostnader i varje fall torde böra utbetalas i efterskott efter vederbörande förvaltningsårs slut och bidragen till byggnadskostnader efter byggnadernas fullbordande, lär det icke medföra någon olägenhet, att beslut om beviljande av anslag till dylika bidrag nu icke fattas. Det synes mig emellertid vara av betydelse, att statsmakterna redan i samband med den föreslagna epidemilagens antagande uttala, att statsbidrag till såväl byggnadskostnader som driftkostnader för de i lagen föreskrivna epidemisjukhusen böra beviljas.»

I inom båda kamrarna i anledning av förevarande proposition väckta motioner har gjorts gällande, att rätten till statsbidrag borde göras vidsträcktare, än från Kungl. Maj:ts sida avsetts. Herr Nylander och hans medmotionärer i första kammaren samt herr Welin m. fl. i andra kammaren hava nämligen i sina omförmälda motioner yrkat, »att — om riksdagen gör det uttalandet, att statsbidrag till byggnadskostnader för de i lagen föreskrivna epidemisjukhusen böra beviljas — riksdagen måtte uttala sig för, att byggnadsbidrag må utgå även till de landsting, som redan ordnat sin epidemivård på sådant sätt, att det, i överensstämmelse med den nya lagen, vinner godkännande av myndigheterna.»

Herr Nylanders m. fl. och herr Welins m. fl. motioner.

Till stöd för detta yrkande har anförts följande:

»Det synes visserligen rätt och billigt, att staten bidrager till sjukhusens byggnadskostnader, men däremot synes det vara mycket obilligt, att de landsting, som redan uppfört epidemisjukhus, icke skulle få något bidrag. Såsom framgår av departementschefens yttrande (sid. 32 o. f.), hava Älvsborgs, Södermanlands och Östergötlands läns landsting övertagit epidemisjukvården inom sina landstingsområden, varjämte Stockholms läns landsting sistlidet år fattat beslut att övertaga epidemisjukvården inom länet.

Dessa landsting äro således föregångare, som pålagt sig dryga kostnader för att få en tidsenlig epidemivård. Landstingsskatten i de län, som redan ordnat denna vård, är därför i allmänhet mycket hög. Älvsborgs läns landsting hade 1917 en utdebitering av 1: 81 per 100 kr. inkomst, vilket endast överträffades inom tvenne andra län. Södermanlands och Östergötlands läns landsting hade även samma år bland de högsta utdebiteringarna, det förra 1: 65 kr. och det senare 1: 50 kr. per 100 kronor inkomst. De landsting, som försummat sin epidemivård, ha helt naturligt i allmänhet en lägre landstingsskatt. Dessa senare skola

erhålla statsbidrag, men de, som med dryga kostnader ordnat sin epidemivård, de skola icke erhålla något.

Det torde så mycket mindre möta hinder att tilldela de landsting, som redan byggt epidemisjukhus, byggnadsbidrag, som departementschefen föreslår (sid. 35), att statens bidrag till byggnadskostnaderna skall utgå efter byggnadernas fullbordande.

Det är visserligen icke nu fråga om, att riksdagen skall besluta om dessa byggnadsbidrag, men departementschefen anser det 'emellertid vara av betydelse, att statsmakterna redan i samband med den föreslagna epidemilagens antagande uttala, att statsbidrag till såväl byggnadskostnader som driftkostnader för de i lagen föreskrivna epidemisjukhusen böra beviljas'.

För den händelse, som sannolikt är, att riksdagen gör ett sådant uttalande, synes den även böra göra det uttalandet, att byggnadsbidrag lämnas till de landsting, som redan uppfört epidemisjukhus. En förutsättning är, att dessa epidemisjukhus äro på ett fullt tillfredsställande sätt ordnade. Att så i allmänhet varit fallet, synes framgå av departementschefens yttrande (sid. 30), att, där landstingens ingripande för de epidemisjukas vård varit planmässigt, detta 'visar sig synnerligen effektivt'.»

Utskottet.

Utskottet ansluter sig till alla delar till berörda från Kungl. Maj:ts sida gjorda uttalande, att statsbidrag till såväl drifts- som byggnadskostnader för epidemisjukhusen böra beviljas. Utskottet vill emellertid därjämte framhålla, att billigheten synes tala för att därutöver tillmötesgå motionärernas berörda hemställan. Därest epidemisjukhus redan finnas på fullt tillfredsställande sätt ordnade av landsting, torde anledning icke förefinnas att låta dessa landsting bliva mera ogynnsamt ställda i ekonomiskt avseende än de, vilka under de närmast kommande åren skola nybygga sjukhus. Utskottet vill därför uttala, att utskottet anser statsbidrag böra utgå till byggnadskostnader jämväl för av landsting redan före epidemilagens ikraftträdande uppförda epidemisjukhus, vilkas beskaffenhet överensstämmer med i samma lag lämnade föreskrifter.

I detta sammanhang vill utskottet därjämte framhålla, att kännedom om de grunder, efter vilka omfördälda statsbidrag skola komma att utgå, lärer vara en förutsättning för att landstingen skola kunna uppgöra byggnadsplaner och kostnadsberäkningar för de av lagen fordrade epidemisjukhusen och att det för den skull synes i hög grad önskvärdt, att förslag till sådana grunder snarast och om möjligt redan nästkommande år föreläggas riksdagen till godkännande.

Ehuru det, såsom ovan anförts, förutsatts, att redan befintliga, landsting icke tillhöriga, epidemisjukhus skola övertagas av landstingen, saknas i förevarande lagförslag bestämmelser om sättet för åvägabringande av uppgörelse mellan landstinget och primärkommunen, därest de icke skulle åsämjas. Departementschefen anför i denna punkt endast, att någon svårighet för åvägabringande av uppgörelse i dylikt fall icke torde behöva befaras, varjämte framhålles, att, därest i undantagsfall en kommun för överlåtelse av sitt epidemisjukhus skulle uppställa villkor, som icke kunde av landstinget godkännas, det ju stode landstinget fritt att själv anlägga epidemisjukhus å lämplig ort.

Motionsvis har emellertid gjorts gällande en annan uppfattning. Herr Zander har nämligen i sin berörda motion anført följande: *Herr Zanders motion.*

»Förslaget är lagt så, att landstingen skola utgöra epidemidistrikt. Städer, som ej tillhöra landsting, bilda egna epidemidistrikt. I de flesta landsting utövas för närvarande epidemisjukvården av landsting för landsbygdens vidkommande, under det att städerna i dessa landsting själva handhava epidemisjukvården. Utan att bestrida att landstinget på sätt i lagen är föreslaget kan ombesörja denna sjukvård för hela landstingsområdet, synes det mig likväl, att i sådant fall att uppgörelse mellan landsting och respektive städer icke kan träffas, det borde vid nuvarande förhållanden tills vidare få bero. Det är ju en känd sak, hurusom många städer byggt åt sig omfattande och dyrbara epidemisjukhus. Bli det nu utan vidare bestämt, att landstingen skola övertaga städernas epidemisjukvård, följer därav med nödvändighet, att landstingen även övertaga städernas sjukhus.

I förslaget till lagen finnes ingenting, som anger grunderna för en sådan överlåtelse. Detta är överlämnat till fri överenskommelse. I de flesta fall torde en sådan överenskommelse mellan landsting och städerna också kunna träffas på för båda parter acceptabla grunder.

Men under antagande att en stad vill begagna sitt övertag mot landstinget, står, med de föreslagna bestämmelserna, landstinget nästan maktlöst.

Det är ingenting bestämt, huru det skall förfaras i fall att parterna ej kunna åsämjas. Och någon övergångstid i lagens tillämpning är icke ens i detta fall medgiven. Det kan ju tänkas som en sista utväg, att Konungens rätt att för särskilda fall medgiva, att stad, som deltagar i landsting, må utgöra eget epidemidistrikt, kan här komma emellan och rädda en eljest svårlöst konflikt. Det synes mig emellertid icke vara rådligt att i detta avseende helt bygga på denna Konungens prerogativ-

rätt. Om man icke kan finna andra betryggande bestämmelser till förekommande av att någon part på ett otillbörligt sätt utnyttjar sin förmånsställning mot den andra, synes det mig som borde, i avseende å tillämpning av par. 16, stadgas en övergångstid av tio år, i sådant fall att landstings landsbygd har från städerna skild epidemisjukvård.»

Med åberopande av vad sålunda anförts har motionären hemställt om införande i promulgationsbestämmelserna av sådan föreskrift, att 16 paragrafens första stycke — som innehåller föreskriften, att varje landstingsområde skall utgöra ett epidemidistrikt — i sådant fall att landstingets städer eller landstingets landsbygd haft från landstinget självständig epidemisjukvård och dessa parter icke kunna enas om landstingets övertagande av epidemisjukhusvården med därtill hörande sjukvårdsinrättningar, icke skall äga tillämpning, förrän tio år förflutit, från det lagen trätt i kraft.

Utskottet.

Utskottet finner det kunna befaras, att vissa svårigheter skola yppas vid de uppgörelser, som av motionären avses. Att härvid — såsom motionären förutsätter — städer med ordnade epidemisjukhus skulle äga »övertag», synes vara tvivelaktigt, då väl städerna i regel torde komma att ingå i landstingets gemensamma epidemidistrikt och bliva bidragspliktiga för erforderlig nybyggnad. Dessa svårigheter lära dock icke undgås genom anlitande av den av motionären föreslagna utvägen att viss tid uppskjuta tillämpandet av bestämmelserna om epidemidistriktens omfattning. Utskottet har icke heller ansett lämpligt att i frågans nuvarande skede ifrågasätta införande i lagen av bestämmelse om rättsmedel av något slag för sådana fall. Utskottet förutsätter ock, att landstingens övertagande av primärkommunernas epidemisjukhus skall fortgå utan slitningar, men utskottet uttalar tillika den förvissningen, att Kungl. Maj:ts uppmärksamhet kommer att vara riktad på frågan, huruvida vid tillämpning av ifrågavarande bestämmelser behov skall visa sig av särskilda föreskrifter angående ordnandet av frågor om sjukhusens övertagande.

19 §.

Herr Nylanders m. fl. samt herr Welins m. fl. motioner.

I 19 § föreskrives, att — utom i stad, som utgör eget epidemidistrikt, — förvaltningen av epidemisjukhus skall tillkomma en för epidemidistriktet tillsatt epideminämnd, vilken skall bestå av förste provinssiäläkaren i länet som självskriven ledamot samt sex inom distriktet bosatta personer, vilka väljas av landstinget för en tid av fyra kalenderår, varjämte skola finnas av landstinget för samma tid utsedda suppleanter till lika antal. Herr Nylander m. fl. samt herr Welin och hans

medmotionärer hava yrkat sådan ändring i detta stadgande, att det antal ledamöter av epideminämnd, som skall utses av landsting, måtte bestämmas till tre med lika antal suppleanter. Till stöd för denna hemställan har anförts följande:

»Det föreslagna antalet av 7 ledamöter synes vara onödigt stort. Det blir en tungrodd apparat, särskilt som man, genom att utse lika många suppleanter, förutsätter, att alltid 7 ledamöter skola vara närvarande vid sammanträdena. Och även om det nu finnes lika antal suppleanter, kan det ganska ofta möta svårigheter att få det fulla antalet för ett sammanträde. Tidsförhållandena lägga mer och mer beslag på medborgarnas tid och krafter, så att det alltid blir svårt att arbeta med allt för stora styrelser.

Dessutom är det förenat med avsevärda kostnader att ha en stor epideminämnd, då dess ledamöter givetvis skola erhålla rese- och traktementsersättning. Landstingens sjukvårdsavgifter äro eller bliva så stora, att man bör undvika varje ökning, som ej är nödvändig.

I Östergötlands län, där det redan finnes en epideminämnd, utgöres denna av tre ledamöter valda av landstinget, varjämte förste provinsialläkaren, om han ej blivit av landstinget vald som ledamot av nämnden, äger rätt att närvara vid och deltaga i överläggningarna vid nämndens sammanträden, varvid han alltid är föredragande i frågor rörande sjuksköterskepersonalen. Det synes som en anordning, som motsvarar den, vilken här praktiserats och befunnits lämplig, borde kunna tillämpas å andra län.»

Till grund för Kungl. Maj:ts förslag torde ligga hänsyn till det önskvärda däri, att i avgörande av ur social och ekonomisk synpunkt för hela landstingsområdet så viktiga frågor som de, vilka röra epidemisjukvårdsväsendet, ombud från skilda delar av området beredas tillfälle att deltaga. Antalet läroverksamheter hava fastställts med tanke på att enligt gällande regler direktionschefen för länslasarett skall bestå av, utom landshövdingen i länet, sex inom länet bosatta personer, valda av landstinget för en tid av fyra kalenderår. Det torde nämligen hava antagits, att i allmänhet samma personer skulle komma att vara ledamöter i lasarettsdirektionen och epideminämnden. Ur de av motionärerna anförda synpunkterna anser emellertid utskottet, att antalet ledamöter i epideminämnderna bör bestämmas lägre, än Kungl. Maj:t föreslagit. Det bör i detta sammanhang även beaktas, att enligt vad departementschefen anför det förutsatts, att, där så anses lämpligt, särskilda lokalstyrelser komma att tillsättas för de olika epidemisjukhusen. Därigenom torde

Utskottet.

de lokala intressena beträffande epidemisjukvården kunna tillräckligt tillgodoses. Av anförda skäl hemställer utskottet alltså om bifall till motionärernas hemställan i förevarande del.

23 §.

Bland de kostnadsbidrag och ersättningar, som tillerkänts enskilda för kostnader och förluster på grund av i det allmännas intresse av förhindrande av smitta stadgade rättsinskränkningar, hade kommittén i sitt förslag upptagit ersättning för förlorad arbetsförtjänst åt personer, som på grund av misstanke om smittfara blivit isolerade eller eljest lidit inskränkning i sitt näringsfång. Rätt till sådan ersättning har icke stadgats i propositionen. Efter att hava återgivit utlåtanden i frågan av svenska provinsialläkarföreningens styrelse och av medicinalstyrelsen har departementschefen till stöd för sin ståndpunkt i denna del erinrat därom, att lagen den 4 september 1914 angående vissa åtgärder mot utbredning av lungshot icke upptager någon bestämmelse om ersättning för förlorad arbetsförtjänst åt den, som på grund av lagens stadgande måst lämna innehavd anställning eller eljest lidit inskränkning i sitt näringsfång, och att icke heller lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar innehåller något stadgande om dylik ersättning åt den, som enligt sagda lag på grund av läkares föreskrifter måst avstå från smittfarlig yrkesutövning. Därefter fortsätter departementschefen:

»Den till grund för kommitténs förslag liggande principen har således hittills icke vunnit tillämpning inom den sanitära lagstiftningen i vårt land.

Det synes mig otvivelaktigt, att ett stadgande med det av kommittén föreslagna innehållet skulle medföra betänkliga konsekvenser och vara ägnat att framkalla missbruk. Beträffande personer, som på grund av smittfarlighet blivit isolerade å sjukvårdsinrättning, torde man kunna åtnöjas med den i det föreliggande lagförslaget intagna bestämmelse, enligt vilken dylika personer äga rätt till kostnadsfritt underhåll under isoleringstiden. I de mycket sällsynta fall, då en person på grund av kronisk smittfarlighet kan komma att underkastas inskränkning i sitt näringsfång, torde frågan om eventuell ersättning till honom böra prövas med hänsyn till de individuella förhållandena och förty avgöras från fall till fall. Vid ett tillfälle har Kungl. Maj:t i ett fall av denna art beviljat ersättning av statsmedel.»

Kommitténs förslag i frågan har emellertid upptagits i herr Zanders motion, i vilken föreslås, att i förevarande förslag måtte införas bestämmelse därom, att då i sådant fall, som i 3 § 3 mom. andra stycket sägs, person av hälsovårdsnämnd ålägges vissa inskränkningar i fråga om arbete, ersättning av epidemidistriktet må till honom utgå för den förlust, som han därigenom åsamkas.

Herr Zanders
motion.

Till stöd för detta yrkande har anförts bland annat, att det syntes för hårt, att en person, som vore fullt frisk men av läkaren betraktas som smittobärande, utan ersättning för den förlust, han därigenom åsamkades, ålades vissa inskränkningar i fråga om sitt arbete. Därjämte har motionären åberopat ett fall, då av vederbörande epideminämnd ersättning utgivits för sådan förlust. Motionären återgiver epideminämndens redogörelse härför, så lydande:

»Vid en svårartad epidemi av nervfeber våren 1918 inom Västerås stad visade det sig, att smittan orsakats av en person, en hustru från Lista gård i Irsta socken, vilken vid anställd undersökning befanns vara och sedan 1908 kunde påvisas varit kronisk bacillbärande. Nämnade hustru, vilken haft anställning såsom mjölkerska, hade enligt vad vidare visat sig på grund härav orsakat flera epidemier av nervfeber å orter, där hon varit anställd. Smittan hade därvid spritt sig genom mjölk. Då hon med säkerhet jämväl för framtiden kan antagas vara bacillbärande, måste det därför vara ett synnerligt intresse att för framtiden avstänga henne från sådant arbete, att hon kan bliva smittofarlig för andra personer. Hustrun, som är 62 år, hade som mjölkerska en inkomst av 400 kronor. Hennes man är arbetsförmögen. I anledning härav har nämnden, sedan Irsta kommunalnämnd förbundet sig att åt henne upplåta en särskild bostad med potatisland, beslutat bevilja henne ett månatligt bidrag av fyrtio kronor att tills vidare genom kommunalnämnden därstädes till henne utbetalas under förutsättning, att hon icke tager befattning med mjölkning eller annan livsmedelsproduktion och i övrigt ställer sig epideminämndens kontrollföreskrifter till efterrättelse.»

På de av departementschefen anförda skäl anser utskottet icke lämpligt att i lagen införa sådan bestämmelse, som av motionären påyrkats. Utskottet vill visserligen icke bestrida, att fall av förevarande art kunna tänkas, då ersättning må äga fog, men, såsom departementschefen antytt, synes i sådant fall saken lämpligast ordnas genom prövning i administrativ ordning av det särskilda fallet.

Utskottet.

Övergångsbestämmelserna.

Beträffande visst i herr Zanders motion framställt yrkande i avseende å de till lagen fogade övergångsbestämmelserna hänvisas till vad därom anförts under 18 § i förslaget.

I nämnda bestämmelser stadgas bland annat, att lagen i allmänhet skall träda i kraft den 1 januari 1920, men att med avseende på epidemidistrikt, som innefattar landsbygd, bestämmelserna i 18 § första och fjärde styckena om skyldighet för epidemidistrikt att äga tillgång till erforderligt antal epidemisjukvårdsplatser av viss beskaffenhet samt vara försett med erforderlig utrustning för tillfälliga sjukvårdslokaler m. m. icke skola äga tillämpning, förrän fem år förflutit från det lagen trädde i kraft, samt att den skyldighet, som enligt 3 § första och andra momenten åligger hälsovårdsnämnd att, om någon av läkare förklarats behäftad med eller misstänkes för sjukdom, som i lagen avses, och icke på enskild bekostnad erhåller nödig vård och bliver på tillfredsställande sätt isolerad, tillse, att den sjuke erhåller vård å för ändamålet avsedd sjukvårdsinrättning, skall beträffande hälsovårdsnämnd på landet med visst undantag icke inträda, förrän fem år förflutit från det lagen trädde i kraft.

Utskottet har ansett nämnda tid av fem år från den 1 januari 1920 vara allt för kort för ordnande av hela epidemisjukvårdsväsendet med inlösande och nyuppförande av sjukhus m. m., på sätt lagen föreskriver. Då ovisst är, när grunderna för statsbidrag till byggnadskostnader kunna bli fastställda, samt dessa grunder i varje fall icke bli kända förrän viss tid efter det lagen trätt i kraft, och då efter grundernas fastställande åtskillig tid måste beräknas för underhandlingar om övertagande av äldre sjukhus, utredningar och kostnadsberäkningar och dylikt, kommer byggnadstiden med förslaget ståndpunkt att bli avsevärt kortare än fem år. Då landstingsområde synes böra äga sistnämnda tidslängd obeskuren för uppförande av erforderliga nybyggnader, anser utskottet, att övergångstiden i fråga om nämnda stadganden i 3 och 18 §§ bör fastställas till åtta år från lagens ikraftträdande.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat i oförändrat skick av riksdagen antagas, måtte för sin del antaga följande

Epidemilag.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Utbryter smittsam sjukdom inom hälsovårdsområde eller är anledning befara, att sådan sjukdom där skall uppstå, åligger det hälsovårdsnämnden att skyndsamt vidtaga erforderliga åtgärder till sjukdomens förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

2 §.

1 mom. Har inom ett hushåll inträffat sjukdomsfall, som giver anledning antaga, att pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförflamning, smittsam hjärnfeber eller rödsot föreligger, åligger det hushållsföreståndaren att, såvida han ej tillkallat läkare, ofördröjligen anmäla sjukdomsfall hos vederbörande tjänsteläkare eller ock därom underrätta i stad hälsovårdsnämnden och på landet hälsovårdsnämndens ordförande eller någon av hälsovårdsnämndens ledamöter eller landsfiskalen i orten eller pastor i församlingen.

I anmälan eller underrättelse, som i detta moment sägs, skall uppgift lämnas om den insjuknades namn, ålder och bostad, sjukdomstecken samt, såvitt möjligt är, tiden för insjuknandet.

2 mom. Har underrättelse, som i 1 mom. omförmäles, inkommit till hälsovårdsnämnd i stad, skall nämnden skyndsamt föranstalta om tillkallande av läkare. Kostnaden för sålunda tillkallad läkares besök skall gäldas av staden.

På landet åligger det ordförande och ledamot i hälsovårdsnämnd, landsfiskal och pastor, då underrättelse, som i 1 mom. sägs, till dem

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

ingått eller till deras kännedom kommit, att flera personer i samma hus eller på samma plats hastigt insjuknat eller avlidit eller att sjukdomsfall eljest inträffat, som giver anledning antaga, att någon av de i 1 mom. angivna sjukdomar är för handen, att, såvida läkare ej redan tillkallats, ofördröjligen anmäla förhållandet för vederbörande tjänsteläkare eller för länsstyrelsen.

3 mom. Läkare, som hos någon, vilken han undersöker eller behandlar, iakttagert sådan sjukdom, som i 1 mom. sägs, är pliktig att, där sjukdomen veterligen icke förut blivit av annan läkare iakttagen, ofördröjligen till hälsovårdsnämnden i orten göra skriftlig anmälan om sjukdomsfall. Sådan anmälan skall innehålla uppgift om sjukdomens art, den insjuknades namn, ålder och bostad, dagen för insjuknandet, vad om sjukdomens orsak kunnat utrönas samt de åtgärder, som blivit vidtagna. Formulär till anmälan, som i detta moment avses, fastställs av medicinalstyrelsen.

4 mom. Har provinsialläkare eller extra provinsialläkare mottagit anmälan, som i 1 eller 2 mom. sägs, eller har han annorledes erhållit kännedom om, att sjukdom, som i 1 mom. omförmäles, utbrutit eller antages hava utbrutit inom hans distrikt, skall han, där så prövas vara av behovet påkallat samt annan läkare ej redan med anledning av sjukdomens utbrott besökt platsen och meddelat nödiga föreskrifter, på tjänstens vägnar ditresa. Inträffar ytterligare fall av samma sjukdom och finner vederbörande tjänsteläkare förnyat besök på platsen vara av nöden för åstadkommande av betryggande åtgärder mot sjukdomens spridning, skall han ånyo företaga dylik resa.

5 mom. Finner länsstyrelse efter anmälan eller eljest sådan sjukdom, som i 1 mom. sägs, antagligen vara för handen och har läkare ej redan besökt platsen, åligger det länsstyrelsen att förordna vederbörande tjänsteläkare eller, där denne är förhindrad, annan läkare att, så fort ske kan, ditresa för att meddela föreskrift om den eller de sjukas vård samt anvisning på de åtgärder, som böra vidtagas till förekommande av sjukdomens utbredning.

Har länsstyrelse förordnat annan än tjänsteläkare att företaga dylik resa, åligger det den förordnade läkaren att ställa sig till efterrättelse de i gällande läkarinstruktion för tjänsteläkare givna föreskrifter angående avgivande av rapport över resan.

För resa, som i enlighet med bestämmelserna i detta moment företagits av annan än tjänsteläkare, utgår av statsmedel ersättning efter den klass i gällande resereglemente, som är för provinsialläkare bestämd.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

6 mom. Har inom ett hushåll inträffat sjukdomsfall, som giver anledning antaga, att spetälska föreligger, åligger det hushållsföreståndaren att därom göra anmälan till hälsovårdsnämnden. Läkare, som iakttagit dylikt sjukdomsfall, är ock pliktig att göra sådan anmälan, som nu är sagd.

Har anmälan, varom här är fråga, inkommit till hälsovårdsnämnd, skall nämnden skriftligen därom underrätta vederbörande föreståndare för spetälskesjukvården, där sådan finnes förordnad, och i annat fall länsstyrelsen. Har dylik underrättelse inkommit till länsstyrelse, har länsstyrelsen att antingen förordna läkare att besöka orten för meddelande av erforderliga råd och anvisningar eller hos medicinalstyrelsen begära anställande av undersökning genom någon för sådant uppdrag särskilt lämplig läkare.

3 §.

1 mom. Har någon av läkare förklarats behäftad med sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. omförmäles, skall hälsovårdsnämnden tillse, att den sjuke ofördröjligen erhåller vård å för ändamålet avsedd sjukvårdsinrättning, såvida icke nödig vård på enskild bekostnad beredes honom och de därvid mot smittas spridning vidtagna åtgärder äro av beskaffenhet att kunna av nämnden godkännas, eller ock med läkares intyg styrkes, att den sjuke icke utan fara för livet kan förflyttas.

2 mom. Vad i 1 mom. är stadgat äger jämväl tillämpning, då någon misstänkes vara behäftad med sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, och läkare finner hans intagande på sjukvårdsinrättning vara av behovet påkallat.

3 mom. Hälsovårdsnämnd äger att låta underkasta person, vilken utan att vara sjuk likväl av läkare misstänkes föra smitta av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, den observation och den isolering, som nämnden i det särskilda fallet kan finna erforderlig.

Förer sådan person smitta under längre tid, utan att sjukdomstecken yppa sig, och är det ej oundgängligen nödigt att underkasta honom isolering, skall hälsovårdsnämnden i stället ålägga honom erforderliga inskränkningar i fråga om arbete, varmed han må taga befattning, samt i övrigt meddela honom föreskrift om vad han har att iakttaga till förekommande av smittas spridning.

4 §.

1 mom. Har person, som är behäftad med sådan sjukdom, som i 2 § 1 och 6 mom. sägs, blivit avförd till sjukvårdsinrättning eller, om

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

han åtnjuter enskild vård, flyttats till annan lägenhet, tillfrisknat eller avlidit, skall hälsovårdsnämnden ombesörja, att den sjukes bostad jämte hans gång- och sängkläder samt andra av honom brukade persedlar ävensom vid förflyttning använda åkdon och därmed jämförliga transportmedel underkastas erforderlig rening från smitta.

2 mom. Då person, vilken åtnjuter enskild vård för sjukdom, som i 2 § 1 och 6 mom. sägs, flyttats till annan lägenhet, tillfrisknat eller avlidit, skall den läkare, som behandlat den sjuke, så snart han om förhållandet fått kännedom göra anmälan till hälsovårdsnämnden i och för nödig smittrening.

5 §.

1 mom. Den i 4 § föreskrivna smittrening skall verkställas med ledning av de anvisningar, som medicinalstyrelsen utfärdar, samt bekostas av vederbörande hälsovårdsområde. Där så anses nödigt, äger hälsovårdsnämnd låta, mot utgivande av skälig ersättning, förstöra gång- och sängkläder samt andra föremål, vilka kunna befaras överföra smitta.

2 mom. Ej må någon genom bortförande eller på annat sätt undandraga föremål från sådan åtgärd, som i 1 mom. sägs.

6 §.

Har i en bostadslägenhet förekommit fall av någon av de i 2 § 1 mom. omförmälda sjukdomar, äger hälsovårdsnämnden, där så prövas nödigt och annan tjänlig bostad kan av nämnden kostnadsfritt tillhandahållas, att för viss tid förbjuda begagnandet av den bostadslägenhet, där sjukdomsfallet förekommit.

7 §.

I lägenhet, där fall inträffat av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, må ej någon inflytta eller samling av människor anordnas, förrän erforderlig smittrening verkställts.

7 §.

I lägenhet, där fall inträffat av sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, må ej bostad upplåtas eller samling av människor anordnas, förrän erforderlig smittrening verkställts.

8 §.

Då person angripits av sjukdom, som misstänkes vara någon av de i 2 § 1 mom. omförmälda, är vederbörande tjänsteläkare berättigad

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

att erhålla tillträde till den sjuke samt att på den sjuke och på personer i hans omgivning göra de undersökningar han för sjukdomens bestämmande prövar nödiga.

Har person avlidit i sjukdom, som misstänkes vara någon av de i 2 § 1 mom. avsedda, må vederbörande tjänsteläkare ej förvägras tillträde till liket. Finner tjänsteläkaren för fastställande av sjukdomens beskaffenhet liköppning nödig och medgives ej sådan, har läkaren att anmäla förhållandet hos länsstyrelsen, som äger i ärendet förordna.

9 §.

Har fall av sjukdom, som i 2 § 1 mom. avses, inträffat inom hälsovårdsområde, skall, om hälsovårdsnämnden så påfordrar, å näst inträffande sön- eller helgdag från predikstolen kungöras att sådan sjukdom utbrutit samt därjämte lämnas uppgift om platsen för sjukdomsfallet ävensom kort anvisning om nödiga försiktighetsmått.

10 §.

1 mom. Hälsovårdsnämnden må kunna förbjuda envar, som befaras överföra smittsam sjukdom, att besöka läroverk, skola, konfirmationsundervisning eller offentlig tillställning inom hälsovårdsområdet.

2 mom. Då smittsam sjukdom utbrutit och hälsovårdsnämnden anser behovet påkalla, att undervisningen i läroverk eller skola för längre eller kortare tid inställes, skall nämnden därom göra hemställan hos vederbörande skolstyrelse, rektor eller föreståndare.

11 §.

Under det smittsam sjukdom är gängse, har hälsovårdsnämnden att söka förekomma onödiga folksamlingar, vilka kunna bidra till sjukdomens utbredning, varjämte det åligger vederbörande länsstyrelse att, där så prövas nödigt, sörja för att dylika folksamlingar bliva förbjudna ävensom att ändring av ort eller tid äger rum i fråga om tingssammanträde, uppboresstämma, marknad, auktion, samling av trupp och dylikt.

12 §.

Är hälsovårdsområde hemsökt av svårare eller mera utbredd smittsam sjukdom, skall hälsovårdsnämnden tid efter annan till vederbörande läns-

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

styrelse lämna uppgifter om sjukdomens fortgång och om vad i övrigt beträffande sjukdomen kan vara förtjänt av uppmärksamhet samt om de åtgärder nämnden vidtagit.

Yppas ovanlig dödlighet bland råttor, särskilt i hamnstäder eller på hamnplatser, skall, med hänsyn till fara för pestsmitta, uppgift om förhållandet skyndsamt lämnas på sätt nu stadgats.

13 §.

Då till länsstyrelses kunskap kommer, att svårare smittsam sjukdom hotar eller redan yppats inom länet eller att annan smittsam sjukdom vunnit stor utbredning, har länsstyrelsen att genast vidtaga de åtgärder och meddela de föreskrifter till sjukdomens förekommande eller hämmande, som kunna på länsstyrelsen ankomma.

Det åligger ock länsstyrelsen att, då pest, kolera, smittkoppor eller fläckfeber yppar sig inom länet eller annan smittsam sjukdom uppträder synnerligen elakartad eller vunnit större utbredning, till chefen för civildepartementet och till medicinalstyrelsen ofördröjligen göra anmälan därom samt meddela underrättelser om sjukdomens fortgång och om de åtgärder, som i anledning därav blivit vidtagna.

Sådan anmälan skall ock göras, då till länsstyrelse inkommit uppgift, som i 12 § andra stycket sägs.

14 §.

För att förhindra införande i riket av de sjukdomar, som i 2 § 1 mom. omförmälas, skola de i denna lag meddelade föreskrifter gälla i tillämpliga delar.

Om de åtgärder, som utöver vad denna lag stadgar kunna finnas erforderliga för att förhindra smittsamma sjukdomars införande i riket, förordnar Konungen.

15 §.

Hälsovårdsnämnderna i hamnstäder och sådana hälsovårdsområden på landet, där hamnplatser finnas, skola vaka över att personer, som visa symtom av pest eller kolera, icke tagas ombord å fartyg, ävensom att handelsvaror och andra föremål, som kunna anses medföra smitta av sådan sjukdom, ej utföras. Därjämte skall hälsovårdsnämnd sörja för att, då pest är gängse, råttor hindras att komma ombord å fartyg.

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

Då kolera förekommer, skall hälsovårdsnämnd tillse, att dricksvatten, som tages ombord å fartyg, är ur sanitär synpunkt tillfredsställande.

16 §.

För ordnande av allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar skall varje landstingsområde utgöra ett epidemidistrikt.

Stad, som icke deltagar i landsting, utgör eget epidemidistrikt.

Konungen äger för särskilt fall medgiva, att stad, som deltagar i landsting, må utgöra eget epidemidistrikt. Stad, som på grund av sålunda lämnat medgivande utgör eget epidemidistrikt, är befriad från bidrag till den av landstinget anordnade allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar inom det landstingsområde staden tillhör.

17 §.

Handhavandet av epidemidistriktets angelägenheter tillkommer i stad, som utgör eget epidemidistrikt, stadsfullmäktige, samt å annan ort landstinget.

18 §.

Varje epidemidistrikt skall äga tillgång till erforderligt antal platser å sjukhus, avsedda för personer, som äro behäftade med någon av de i 2 § 1 mom. uppräknade sjukdomar. Sådana epidemisjukhus skola vara ändamålsenligt förlagda och anordnade samt försedda med nödig utrustning, och skall vid dem anställas läkare samt den övriga personal, som av behovet påkallas.

Den vid epidemisjukhus anställda sjukvårdspersonalen skall vara så talrik och hava sin tjänstgöring så ordnad, att nödig vila och ledighet beredes densamma.

De till epidemisjukhus uppgjorda ritningar må underställas medicinalstyrelsens prövning.

Varje epidemidistrikt skall därjämte vara försett med erforderlig utrustning för sådana tillfälliga sjukvårdslokaler, vilkas inrättande kan nödvändiggöras av särskilda omständigheter.

För att på landsbygden bereda vård åt sådana med smittsam sjukdom behäftade personer, som äro intagna å tillfällig sjukvårdslokal eller för vilka plats å sjukhus eller å dylik lokal ej kunnat beredas, skall

Kungl. Maj:ts förslag.

varje epidemidistrikt, som omfattar landsbygd, äga tillgång till nödigt antal sjuksköterskor.

19 §.

Förvaltningen av epidemisjukhus tillkommer i stad, som utgör eget epidemidistrikt, hälsovårdsnämnden, och å annan ort en för epidemidistriktet tillsatt epideminämnd.

Sådan epideminämnd skall bestå av förste provinsialläkaren i länet som självskriven ledamot samt *sex* inom epidemidistriktet bosatta personer, vilka väljas av landstinget för en tid av fyra kalenderår. För de valda ledamöterna utser landstinget för samma tid lika antal suppleanter.

Utskottets förslag.

19 §.

Förvaltningen av epidemisjukhus tillkommer i stad, som utgör eget epidemidistrikt, hälsovårdsnämnden, och å annan ort en för epidemidistriktet tillsatt epideminämnd.

Sådan epideminämnd skall bestå av förste provinsialläkaren i länet som självskriven ledamot samt *tre* inom epidemidistriktet bosatta personer, vilka väljas av landstinget för en tid av fyra kalenderår. För de valda ledamöterna utser landstinget för samma tid lika antal suppleanter.

20 §.

Epideminämnd skall verka för att sjukvården inom epidemidistriktet är så ordnad, att den, då sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, utbryter och så länge den varar, må fullt motsvara behovet.

För sådant ändamål har nämnden att uppgöra en plan över sjukvårdens ordnande, för den händelse de för distriktet tillgängliga platserna å epidemisjukhus skulle visa sig otillräckliga. Denna plan skall upptaga de lägenheter, över vilka nämnden vid förefallande behov kan förfoga för inrättandet av tillfälliga sjukvårdslokaler, ävensom den personal och utrustning, som för dessa finnas att tillgå. Planen skall omedelbart kunna bringas till verkställighet, i den mån omständigheterna det påkalla.

Vad i denna paragraf är stadgat om epideminämnd skall i stad, som utgör eget epidemidistrikt, gälla för hälsovårdsnämnden.

21 §.

Instruktion för epideminämnden fastställs av landstinget.

Epideminämnd har att hos landstinget göra framställning om medel, som erfordras för den verksamhet, vilken enligt denna lag åligger nämnden.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

I fråga om förvaltningen och redovisningen av dessa medel länder till efterrättelse vad i förordningen om landsting är stadgat.

22 §.

Hälsovårdsnämnder och epideminämnder skola årligen avgiva berättelser över de åtgärder, som av dem blivit i enlighet med bestämmelserna i denna lag vidtagna.

Närmare föreskrifter angående dessa berättelser utfärdas av medicinalstyrelsen.

23 §.

Person, som inom epidemidistriktet insjuknat i sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, åtnjuter kostnadsfritt vård och underhåll i allmänt rum å epidemisjukhus och å sådan tillfällig sjukvårdslokal, som i 18 § omförmäles.

Den, som jämlikt 3 § 2 eller 3 mom. intagits å epidemisjukhus eller å tillfällig sjukvårdslokal, är berättigad att kostnadsfritt åtnjuta underhåll i allmänt rum å sjukvårdsinrättningen under den tid han är intagen därstädes.

Kostnaden för vård och underhåll, som i denna paragraf avses, gäldas av epidemidistriktet.

24 §.

Konungen äger förordna, att vad i denna lag är stadgat angående sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. omförmäles, skall äga tillämpning jämväl å annan smittsam sjukdom.

25 §.

Har annan smittsam sjukdom än de i 2 § 1 mom. omförmälda vunnit större utbredning på en ort eller uppträder den i mera elakartad form, äger vederbörande länsstyrelse, efter förste provinsialläkarens hörande, förordna, att vad i denna lag är stadgat angående dessa senare sjukdomar jämväl skall, i de delar, som prövas nödigt, vinna tillämpning beträffande den förra.

Sådant förordnande, vilket kan avse länet i dess helhet eller del därav, må endast meddelas för viss tid. Har dylikt förordnande meddelats, skall länsstyrelsen ofördröjligen därom underrätta medicinalstyrelsen.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

26 §.

1 mom. Högsta tillsynen över allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar ävensom över åtgärder till förekommande av sådana sjukdomars utbredning tillkommer medicinalstyrelsen. Epidemisjukhus står under överinseende av medicinalstyrelsen i allt vad som rör sjukvården och den vid sjukhuset anställda sjukvårdspersonalens arbetsförhållanden.

2 mom. Länsstyrelserna skola, var inom sitt län, vaka däröver, att städer och landsting ävensom hälsovårdsnämnder och epideminämnder samt vederbörande läkare fullgöra sina åligganden enligt denna lag, för vilket ändamål länsstyrelse äger att, där sådant finnes vara av nöden, förelägga lämpliga viten.

27 §.

Det åligger polismyndigheter och kronobetjäning ävensom tull-, lots- och hamnpersonal att biträda vederbörande hälsovårdsnämnd vid tillsynen över iakttagandet av vad i denna lag är stadgat ävensom av de särskilda föreskrifter, som jämlikt denna lag av nämnden meddelas.

28 §.

Underlåter hushållsföreståndare att fullgöra vad honom enligt 2 § 1 mom. åligger eller tredskas någon att hörsamma hälsovårdsnämnds beslut jämlikt 3 § angående någons intagande å sjukvårdsinrättning eller isolering eller ställande under observation eller bryter någon mot föreskriften i 5 § 2 mom. eller mot bestämmelserna i 7 §, straffes med böter från och med fem till och med ettusen kronor, där ej å förseelsen strängare straff är i allmänna strafflagen utsatt.

Lag samma vare om läkare försummar att iakttaga vad honom enligt 2 § 3 eller 6 mom. eller 4 § 2 mom. åligger.

29 §.

Då straff enligt denna lag ej finnes stadgat såsom påföljd för underlåtenhet att ställa sig någon av hälsovårdsnämnd meddelad föreskrift till efterrättelse, äger nämnden att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad.

30 §.

Den som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i denna lag är belagd med bötespåföljd, fortsätter eller förnyar samma

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

förseelse, skall, när han därtill bliver lagligen förvunnen, för varje gång åtal emot honom ägt rum dömas till de böter, som för sådan förseelse äro bestämde.

31 §.

1 mom. Förseelse mot denna lag eller de i enlighet med densamma givna föreskrifter skall åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

2 mom. Förseelse, som i 1 mom. sägs, åtalas av allmän åklagare. Hälsovårdsnämnd äger ock att för särskilt fall förordna åklagare.

32 §.

Mot de föreskrifter och åtgärder, vilka det enligt denna lag tillkommer hälsovårdsnämnd eller länsstyrelse att meddela eller vidtaga, äger den, som anser sin rätt därav förnärmat eller obehörigen inskränkt, att anföra besvär, över hälsovårdsnämnds beslut hos länsstyrelsen inom trettio dagar efter delfäendet och över länsstyrelses beslut inom den tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

Hälsovårdsnämnds beslut jämlikt 3 §, 4 § och 10 § 1 mom. går utan hinder av klagan genast i verkställighet. I andra fall lärer utan hinder av klagan beslut till efterrättelse endast försåvitt hälsovårdsnämnden eller länsstyrelsen prövar nödigt därom förordna.

33 §.

Böter och viten, som ådömas på grund av denna lag eller de i enlighet med densamma meddelade föreskrifter, tillfalla kommunen.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter eller vite, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

34 §.

Angående lungсот och könssjukdomar gäller vad därom särskilt är stadgat.

35 §.

Genom denna lag upphävas:

Kap. 4 i hälsovårdsstadgan för riket den 25 september 1874;

kungl. förordningen den 19 mars 1875 angående åtgärder mot införande och utbredning av smittosamma sjukdomar bland rikets invånare;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 25 häft. (Nr 38.) 1651 19 4

Kungl. Maj:ts förslag.

kungl. kungörelsen den 14 juli 1893 angående vissa åtgärder till förekommande av kolerans utbredning bland rikets invånare; samt

kungl. brevet den 10 juli 1894 angående vissa lättnader för kommunerna vid anordnandet av sjukstuga för kolerasjuka.

Utskottets förslag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920; dock att med avseende på epidemidistrikt, som innefattar landsbygd, bestämmelserna i 18 § första och fjärde styckena icke skola äga tillämplighet förr än *fem* år förflutit från det lagen trätt i kraft.

Den skyldighet, som enligt 3 § 1 och 2 mom. åligger hälsovårdsnämnd, skall beträffande hälsovårdsnämnd på landet icke inträda förr än *fem* år förflutit från det lagen trätt i kraft, i annat fall, än då tillgång till plats finnes å sådan sjukvårdsinrättning, som i 3 § 1 mom. omförmäles.

Ledamöter och suppleanter i epideminämnd skola av vederbörande landsting utses vid lagtima landstingssammanträde år 1919.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920; dock att med avseende på epidemidistrikt, som innefattar landsbygd, bestämmelserna i 18 § första och fjärde styckena icke skola äga tillämplighet förr än *åtta* år förflutit från det lagen trätt i kraft.

Den skyldighet, som enligt 3 § 1 och 2 mom. åligger hälsovårdsnämnd, skall beträffande hälsovårdsnämnd på landet icke inträda förr än *åtta* år förflutit från det lagen trätt i kraft, i annat fall, än då tillgång till plats finnes å sådan sjukvårdsinrättning, som i 3 § 1 mom. omförmäles.

Ledamöter och suppleanter i epideminämnd skola av vederbörande landsting utses vid lagtima landstingssammanträde år 1919.

B) att förevarande motioner, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan under A) hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 maj 1919.

På andra lagutskottets vägnar:

ADOLF DAHL.